

*historie* (1925), omhandlende dansk Personalhistorie, herunder Hertugdømmerne Slesvig og Holstens, Islands og Norges. Her tages kun Sigte paa den specielle Biografi, de enkelte Slægters og de enkelte Personers Historie. De store biografiske Samlingspakker og Arbejder vedrørende Adel, Gejstlighed, Embedsmænd, Læger, Kunstnere o. m. a. vil blive registreret i et følgende Bind, som vil imødeses med største Interesse. Af det nu foreliggende Skrift, hvis Fremkomst navnlig alle, der sysler med dansk Person- og Slægtshistorie, hilser med Glæde som den længe savnede Vejleder paa en aldrig systematisk opdyrket Arbejdsmark, ser man, at Kodificeringen af denne Manuskriptgruppe er lagt i de bedste og kyndigste Hænder. Stoffets Ordning og Overskuelighed, Bogens klare typografiske enkle og værdige Udstyr og dens lette Haandterlighed gør den praktisk let brugelig. Ved Privatarkiverne er Navnene paa Brevafsenderne opført i alfabetisk Orden. Der findes overalt, saavidt muligt, anført Bemærkninger om, hvorvidt Haandskrifterne er til Stede i Original eller i Afskrift, ogsaa hyppige Frem- og Tilbagevisninger, derimod ikke Angivelser om Proveniens og Benyttelse. Hvad der først og sidst ikke alene herhjemme, men ogsaa i Udlandet vil sikre Udgiveren Paa-skønnelse, er den Kyndighed, hvormed de mange Tusinder af Navne, de hjemlige og fremmede er gengivne støttet til en stor Øvelse og Sikkerhed i Haandskriftlæsning og særlig Navnetydning, et Arbejde, der, kendeligt for enhver Specialforsker, sikkert ogsaa er underbygget af ofte møjsommelige og tidsrøvende Undersøgelser. Overfor den virkelig imponerende Dygtighed og umiskendelige Omhu, hvormed Arbejdet er udført, vilde det være smaaligt at paapege nogle i Forhold til Opgavens Omfang og Mangesidighed faatallige let tilgivelige Inkurier.

Det kongelige Bibliotek og dets Medarbejder, en fordringsløs og ved egen Produktion kun lidet kendt Mand, der gennem sin saare nyttige Virksomhed bereder og letter Vejen for de mange, fortjener uforbeholden Tak og Anerkendelse for denne Publikation.

Louis Bobé.

Det var et dristigt Forsøg, Dr. Gudmund Schütte gjorde, da han i 1919 udsendte Bogen *Hjemligt Hedenskab i almenfattelig Fremstilling*. Trods alle Indvendinger, der kunde rejses mod Enkeltheder i hans Opfattelse, var der ved dette Arbejde indvundet nyt Land for Forskningen og kastet klarere Lys over meget hidtil kendt.

Men naar denne Fremstilling af olddansk Gudetrol sammen-

trænges i korte Oversigter, bliver man mere betænkelig. En stor Del af Stoffet er i Virkeligheden ganske uopdyrket, en videnskabelig Tilrettelægning og Bedømmelse af det har ikke fundet Sted, og Oversigtens knappe Form umuliggør som Regel en klar Adskillelse mellem det nogenlunde sikre, det vel begrundede og det kun formodede. Det mærkedes, da den forkortede tyske Udgave — »Dänisches Heidentum« — kom, og det træder ikke mindre stærkt frem i den lille Pièce *Hedenskab i Danmark* (1925).

I en vis Forstand er S. forsigtigere her end i sin større Bog. F. Eks. er Stednavnenes Vidnesbyrd om Kult behandlet med langt mere Varsomhed end før, da han paa dette Punkt mildest talt løb løbsk. Men Dispositionen er ikke klar, og man maa være opmærksom paa, at netop Stoffets Disponering er en væsentlig Ting, hvor man arbejder med et Materiale af højst forskellig Alder, Art og Oprindelse. Læseren bør aldrig være i Tvivl om, hvorvidt Forfatteren sammenstiller sit Kildestof ud fra rent kronologiske eller ud fra rent indholdsmæssige Synspunkter. Det er han altfor ofte.

Naturligvis er der talrige Enkeltheder i S.s Fremstilling, som kan diskuteres, og personligt tror jeg, at han ikke sjældent er paa Vildspor. Men kan dette foreløbig være anderledes? Den Opgave at tegne den landsegne eller endog den stedegne Form for nordisk Hedenskab er ikke at løbe til. S.s første Arbejde brød i flere Henseender Vej. Nu maa man haabe, at den fuldt videnskabelige, dybtgaaende og omfattende Belysning af de talrige Enkeltspørgsmaal kan blive gennemført i saa vid en Udstrækning som muligt, før Emnet yderligere populariseres. Det er Forskningen, som endnu i rum Tid bør have Ordet.

Vilh. la Cour.

*Af Jødernes Frigørelseshistorie* er Titlen paa en Afhandling, som Axel Linvald har skrevet i »Tidsskrift for jødisk Litteratur og Historie« Bd. III, og som omhandler Forhistorien til den bekendte Anordning af 29. Marts 1814, hvorved der blev tilstaaet Jøderne i det egentlige Danmark — men vel at mærke ikke i Hertugdømmerne — de almindelige borgerlige Rettigheder. Skildringen er givet paa den for Linvald sædvanlige grundige og udførlige Maade, og der meddeles mange interessante og karakteristiske Citater af Aktstykkerne. Jødernes »Emancipation« er en af de store Frigørelsesakter, der knytter sig til Frederik VI.s Navn, og Linvald fremhæver den Andel, Kongen personlig havde i Reformen, samt at han mindst af alle havde Skyld i, at Jøderne i Hertugdømmerne vedblivende fik en Stilling udenfor det egent-